

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
zpracovaný podle RVP ZV

Pohodová škola pro život

Základní škola a mateřská škola, Hluboké Mašůvky, příspěvková organizace

Č. j.:

Úplné znění k 1. 9. 2020

OBSAH

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	5
3 CHARAKTERISTIKA ŠVP	7
3.1 Zaměření školy a výchovné a vzdělávací strategie	7
3.1.1 Konkrétní vzdělávací záměry školy	7
3.2 Výchovné a vzdělávací strategie	10
3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.....	12
3.3.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	12
3.3.2 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných	13
3.4 Začlenění průřezových témat.....	14
4 UČEBNÍ PLÁN.....	15
4.1 Učební plán 1. – 5. ročník.....	15
5 CHARAKTERISTIKA OBLASTÍ A PŘEDMĚTŮ ŠVP	16
5.1 Jazyk a jazyková komunikace	16
5.1.1 Český jazyk a literatura.....	16
5.1.2 Cizí jazyk (Anglický jazyk)	17
5.2 Matematika a její aplikace.....	18
5.2.1 Matematika	18
5.3 Informační a komunikační technologie	19
5.3.1 Informatika.....	19
5.4 Člověk a jeho svět a Člověk a příroda	20
5.4.1 Prvouka	20
5.4.2 Přírodověda	20
5.4.3 Vlastivěda	21
5.5 Umění a kultura	22
5.5.1 Hudební výchova	22
5.5.2 Výtvarná výchova	22
5.6 Člověk a zdraví.....	24
5.6.1 Tělesná výchova a Výchova ke zdraví	24
5.7 Člověk a svět práce.....	25
5.7.1 Pracovní činnosti.....	25

5.8 Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů	26
5.8.1 Průřezová témata.....	26
5.8.1.1 Osobnostní a sociální výchova.....	26
5.8.1.2 Výchova demokratického občana	26
5.8.1.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.....	27
5.8.1.4 Multikulturní výchova.....	27
5.8.1.5 Environmentální výchova	28
5.8.1.6 Mediální výchova.....	28
6 HODNOCENÍ ŽÁKŮ	30
6.1 Pravidla pro hodnocení žáků	32
6.2 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	32
6.3 Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení.....	33
6.4 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní.....	34
6.5 Cíle hodnocení žáků	34
6.6 Právní předpisy k hodnocení	34

PŘÍLOHA ŠVP

Školní vzdělávací program pro školní družinu

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy: Základní škola a mateřská škola, Hluboké Mašůvky, příspěvková organizace

Adresa školy: Hluboké Mašůvky 157

Jméno ředitele: Mgr. Pavel Čopf

Kontakty: tel.: 739 470 607

Školní družina: Hluboké Mašůvky 157

tel.:

Školní jídelna – výdejna, kuchyně, Hluboké Mašůvky 157

tel.:

internetové stránky: skola.hlubokemasuvky.cz

e-mail: skola@hlubokemasuvky.cz

IČO: 71008756

Zřizovatel: Obec Hluboké Mašůvky

Obec Hluboké Mašůvky

671 52 Hluboké

Mašůvky 10

telefon : 515 255 225

Platnost dokumentu od 1. 9. 2020

Datum:

Razítko a podpis ředitele:

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola a mateřská škola je škola s dlouhou tradicí, která neodmyslitelně spjata s obcí, ve které leží. Základní škola se skládá z prvního stupně malotřídního charakteru - ŠVP je tedy konkretizován pro 1. – 5. ročník.. Škola disponuje jednou budovou, kde je umístěna základní i mateřská škola, školní jídelna i družina. Budova leží v klidné části obce a disponuje krásnou zahradou se vzrostlými stromy a herními prvky. Přímo za hranicí školní zahrady je k dispozici také obecní sportoviště.

Pro školu je charakteristické pozitivní a přátelské školní klima - jedná se o kapacitně malou školu, kde jsou příznivé liberální a partnerské vztahy. Škola je postavena na demokratických pravidlech s vnitřní hierarchií a určenými kompetencemi. Program školy je organizován na principech regionálního vzdělávání a otevřenosti pro další aktivity dětí a mládeže v regionu (využití hřiště, zahrady, obecního sálu, pohybové třídy apod.).

Základní škola	IZO: 102 843 813
Školní družina	IZO: 119 300 575
Školní jídelna	IZO: 150 040 351
Mateřská škola	IZO: 107 614 162

RED IZO:

600127222

Záměr pozitivní změny v atmosféře školy vyžaduje od vyučujících zamýšlet se nad svojí výchovnou prací a formulovat svou pedagogickou činnost z různých pohledů. O toto se naši pedagogové pokoušejí již delší dobu. Jsou si vědomi skutečnosti, že máme-li děti naučit dobrým způsobům jednání, musíme je průběžně vést k poznání základních etických principů.

Školská rada při ZŠ Hluboké Mašůvky vznikla dne Na ustanovující schůzi si zvolili členové svého předsedu.

Předseda:

zástupce zákonných zástupců:

Členové:

zástupce zřizovatele:

zástupce pedagogů:

3 CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1 Zaměření školy a výchovné a vzdělávací strategie

3.1.1 Konkrétní vzdělávací záměry školy

Za základní didaktické zásady lze považovat:

- probouzení zájmu žáka o vzdělávací činnost a poznávání
- podněcování aktivní účasti žáka činnostmi ve vzdělávacím procesu
- využívání zkušeností žáka a vytváření kompetencí pro užití osvojovaného učiva v běžné životní praxi

Probouzet zájem žáka znamená vyučovat zajímavě.

Toho dosáhneme, bude-li vyučování:

a) názorné

Největší hodnotu má přímý názor v rukou každého žáka. Přímým názorem jsou např.:

- skutečné předměty
- kreslené názory
- modely
- náčrty a diagramy
- demonstrační obrazy, mapy aj.

K názoru je třeba se vracet a stále se přesvědčovat, zda žáci učivu porozuměli.

b) pochopitelné

Vyučování bude pochopitelné, když žák všemu učivu správně porozumí.

- Je třeba vhodně volit obsah učiva a způsob práce ve škole.
- Je třeba zůstat u prvopočátků učiva, až je řádně pochopeno. Totéž učivo se opakovaně probírá v nových situacích a s různými činnostmi.
- Je třeba:
 - postupovat zvolna,
 - stále se přesvědčovat, jak žáci nové učivo pochopili a jak ho zvládají,
 - abstraktní pojmy objasňovat názorem a příkladem.

c) odpovídající příslušnému stupni vývoje žáka.

Je třeba znát psychický vývoj dítěte a respektovat ho.

Činnostmi podněcovat aktivní účast žáka v procesu vzdělávání:

a) dítě se aktivně účastní vyučování,

b) využíváme zkušeností žáků,

c) vyhýbáme se dlouhým výkladům,

d) neděláme nic z toho, co mohou udělat žáci sami,

e) dopřejeme žákům radost z úspěchu při vlastní práci,

f) v tvořivé škole se snažíme o to, aby žáci sami poznatky objevovali.

Vytvářet kompetence pro praxi:

- a) při výuce využíváme zkušeností žáků ze života,
- b) učíme žáky, aby poznatky a dovednosti získané v jednom vyučovacím předmětu uměli využít i v jiných vyučovacích předmětech,
- c) informujeme žáky, jak lze získané poznatky využít v praxi.

Další zásady:

- Vyučování zakládáme na přirozených situacích a učební látce potřebné v životě k dalšímu vzdělávání.
- Vyučování přizpůsobujeme individualitám žáků. Chceme docílit toho, aby naše škola umožňovala individuální uplatnění každému žákovi.
- Vyučování je založeno na samostatné činnosti práci žáků, učitel je žákův rádce a oporou, pomáhá jim překonávat nesnáze.
- Vyučování má charakter nejen vzdělávací, ale i výchovný.
- Vycházíme ze zájmu žáků motivovaných pro dobrou školní práci, podněcovaných ke snaze se co nejlépe připravit do života.
- Snažíme se uchovat ty hodnoty, které vyrostly v našem českém prostředí, jsou ověřeny zkušenostmi mnoha vynikajících pedagogů i vědeckým bádáním.
- Chceme mít školu založenou na radostné žákovské práci. Její hybnou silou bude vzbuzování zájmu žáků o učení.

Naši práci orientujeme na všestranný rozvoj osobnosti žáka, rozvoj jeho zděděných i získaných dispozic. Přitom dbáme, aby žáci nebyli ve škole přetěžováni. Víme, že dítě je proto dítětem, aby se připravilo na život dospělého člověka. V dětské psychologii je často zdůrazňováno: „Čím déle žák zůstává dítětem, tím úplnějším se stane jeho vývoj.“

Pro zdravý psychologický vývoj žáků je třeba, aby neprožívali školní léta jen přepínáním paměti a přemírou povinností. Dbáme na dětské zájmy, vycházíme z nich a využíváme je. Dětská reakce a zájem ukazují, čím je dítě osloveno, co na něj působí. Kdybychom na zájmy dětí nedbali, naše výchovné snahy by nebyly úspěšné. Dbát na dětské zájmy ale neznamená vyhovovat každému nápadu. Dětské touhy je třeba usměrňovat, probouzet vztah k pozitivním hodnotám a tím dítě vychovávat a zdokonalovat. Žákům necháváme vždy prostor k tomu, aby mohli zaujímat svá stanoviska i řešit různé opravdové životní situace. Školní práci přizpůsobujeme fyziologii a psychologii dítěte. Motivace a účelnost učení jsou charakteristickými znaky tvořivé školy.

Pedagogické principy, kterými se řídíme:

1. Žáky vedeme k samostatnému myšlení a objevování poznatků. Každý činností postup by měl mít daný didaktický cíl a měl by přivádět žáky k samostatnému myšlení, ke schopnosti o věcech a jevech uvažovat a vytvářet si hodnotící soudy.
2. Žáky pozitivně motivujeme. Pokaždé když žáky seznamujeme s novým činností postupem, nejprve je motivujeme a orientujeme v úkolu. Žáky podněcujeme tím, že jim ukazujeme, proč se určité věci učí a k čemu jim bude nově osvojený poznatek nebo dovednost v životě sloužit.

3. Postupujeme od jednoduchého ke složitějšímu a využíváme dosavadních poznatků žáků. Dbáme na posloupnost a provázanost učiva, učivo sestavujeme tak, aby nové poznatky vyplývaly z poznatků předcházejících. K probírání nové látky přistupujeme, teprve když je dobře procvičena látka, na kterou novým učivem navazujeme.
4. Výuku přibližujeme skutečnému životu, dbáme na zapojení všech smyslů. Do výuky žáky vtahujeme prostřednictvím aktivního zapojení co nejvíce smyslů, zejména zraku, hmatu a sluchu. Poukazujeme na pozitivní příklady z blízkého okolí a jejich význam pro život lidí. Vedeme žáky k pochopení odpovědnosti za jejich činy.
5. Využíváme mezipředmětových vztahů. Pokud je to možné vyučujeme dovednostem a poznatkům, které souvisejí s více předměty, v rámci všech těchto předmětů. V matematice např. učíme žáky logickému myšlení i umění vyjadřovat se, komunikovat a klást otázky. V jejím rámci můžeme např. uplatňovat učivo prvouky a vytvářet různé projekty. Pro co se učitel rozhodne, záleží na zájmech třídy a na něm.
6. Vedeme žáky k hovoru a vzájemné komunikaci. Při činnostních postupech průběžně umožňujeme všem žákům hovořit o tom, co pozorují, co činí, co si myslí. To má velký význam pro rozvoj myšlení a komunikace. Zároveň tak žáci ukazují, jak učivo chápou.
7. Využíváme zpětnou vazbu, žáky vedeme k samokontrolě a práci s chybou. Činnosti s jednoduchými pomůckami v ruce každého žáka i následný hovor o pozorovaném umožňují učiteli i žákům každodenní zpětnou vazbu – přehled o zapojení žáků do výuky, o tom, jak učivo chápou, a o tom, co je s nimi potřeba zopakovat nebo procvičit. Učitel vidí a slyší, jak žáci pracují.
8. Žáky nepřetěžujeme a využíváme diferenciaci. Každý žák by měl dostat prostor k pochopení a zvládnutí učiva. Žákům umožňujeme učit se postupně, podle jejich individuálního tempa. Učivo, metody a postupy volíme tak, aby byly přiměřené stupni vývoje žáků.
9. Žáky co možná nejvíce chválíme a pozitivně hodnotíme. Pozitivní hodnocení je velmi silný motivační a výchovný prvek. Zejména na prvním stupni je proto využíváme v celém procesu učení. Může mít podobu ústní pochvaly, drobných odměn, jako jsou hvězdičky, razítka atp. Proto také v první třídě žáky hodnotíme slovně, kde je podstatně větší škála pozitivních prvků v hodnocení.
10. K žákům přistupujeme jako k plnohodnotným lidským bytostem. Základním předpokladem výchovy a vzdělávání je dostatek trpělivosti a zájmu učitele o žáky. Obecným úkolem učitele je zařazovat nejvhodnější metody a postupy, pomáhat žákům řešit problémy, dodávat jim sebedůvěru, odvahu a chuť napravovat případné neúspěchy.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie jsou jednotné postupy, metody a formy práce uplatňované všemi pedagogy školy. Vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Kompetence k učení

- vysvětlujeme žákům na praktických příkladech smysl a cíl učení, motivujeme je k učení
- podporujeme vlastní iniciativu žáků a jejich tvořivost
- vedeme žáky k uplatnění získaných poznatků v každodenním životě
- učíme žáky plánovat a organizovat jejich činnost, rozvíjet schopnost samostatné práce
- učíme žáky aktivně získávat informace z různých zdrojů
- vedeme žáky k sebehodnocení a kritickému myšlení
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- organizujeme pro žáky soutěže a školní kola olympiád, doplňujeme výuku nabídkou výukových programů, exkurzí a kulturních akcí

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů a předcházet jim
- motivujeme žáky praktickými úlohami
- podporujeme samostatné řešení problémů i spolupráci ve skupině
- vedeme žáky k hledání různých řešení problému
- vedeme žáky k obhajobě řešení problému
- podporujeme využití moderních technologií při řešení problémů
- vedeme žáky k prezentaci názorů a nápadů v rámci žákovské samosprávy
- podporujeme aktivní zapojení žáků do činnosti školy

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími osobami ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat svůj názor vhodnou formou
- učíme žáky naslouchat názorům jiných
- podporujeme stručné, logické a výstižné vyjadřování žáků v ústním i písemném projevu
- začleňujeme kooperativní učení pravidelně do výuky
- podporujeme spolupráci a přátelské vztahy mezi spolužáky a ročníky (žákovská samospráva, celoškolní akce, projektové dny)
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do prezentace školního dění (internetové stránky školy, tisk, nástěnky ve škole)
- podporujeme spolupráci s jinými školami a institucemi

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k utváření dobrých mezilidských vztahů a vzájemnému respektu
- vedeme žáky k dodržování pravidel, na jejich vytváření se také podílejí

- umožňujeme žákům vyjadřovat názory a připomínky
- umožňujeme žákům podílet se na organizaci školy
- podporujeme u žáků práci ve dvojicích a ve skupinách
- učíme žáky střídat role v kolektivu
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy v kolektivu
- podporujeme začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do tříd

Kompetence občanské

- podporujeme sebedůvěru žáků
- vedeme žáky k respektování práv každého člověka
- vedeme žáky k plnění povinností a dodržování pravidel slušného chování
- učíme žáky chovat se zodpovědně ke svému zdraví a zdraví ostatních lidí
- učíme žáky, jak se chovat v případě nebezpečí
- vedeme žáky k spoluodpovědnosti za životní prostředí, ve škole třídíme odpad
- učíme žáky vážit si našich tradic, kulturního a historického dědictví
- motivujeme žáky k aktivnímu poznávání regionu

Kompetence pracovní

- upevňujeme u žáků základní pracovní návyky
- podporujeme u žáků uplatnění jejich znalostí při práci včetně práce na školním pozemku a v dílnách
- učíme žáky prezentovat výsledky práce
- vedeme žáky k odpovědnosti za vlastní práci
- vedeme žáky k dodržování bezpečnosti práce
- zapojujeme žáky do činností a aktivit školy
- pomáháme žákům při volbě budoucího povolání
- motivujeme žáky k potřebě celoživotního učení

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Naše škola má jednoho výchovného poradce, který je pověřen spoluprací se školskými poradenskými zařízeními (PPP a SPC).

3.3.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami budou na naší škole vzdělávání formou poskytování podpůrných opatření 1. – 5. stupně (dále PO), která jsou součástí vyhlášky č.27/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016. Podpůrná opatření jsou přizpůsobená zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí a životním podmínkám žáka. Do 1. stupně PO je zařazen žák bez doporučení školského poradenského zařízení. Do 2. až 5. stupně PO se žák zařazuje na doporučení školského poradenského zařízení, které identifikuje vzdělávací potřeby žáka a navazuje na předchozí podpůrná opatření 1. stupně. Pracujeme systémem, který žáky motivuje a respektuje jeho aktuální možnosti. Přizpůsobujeme formy práce, uzpůsobujeme podmínky pro hodnocení a reedukaci (dle povahy poruchy). Pracovníci školy jsou ochotni poskytovat konzultace podle potřeby. V případě potřeby budou některé sporné otázky konzultovány a projednány s příslušným OSPOD.

V systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je škola připravena poskytnout žákům podporu v následujících oblastech.

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

3.3.2 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování bude spolupracovat třídní učitel s jeho rodiči. Při sestavování IVP budeme vycházet z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP budou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP bude sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP bude termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, bude-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

V rámci podpory mimořádně nadaných žáků umožňujeme:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce (na doporučení PPP)
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
- obohacování vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů, projektů
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol

3.4 Začlenění průřezových témat

Průřezové téma a rozdělení do ročníků	1.	2.	3.	4.	5.
Osobnostní a sociální výchova					
- osobnostní rozvoj	Aj, Čj, M, Prv, Vv, Pč, Hv	Aj, Čj, M, Prv, Pč, Tv	Aj, M, Prv, Vv, Pč, Hv, Tv	Aj, M, Vv, Tv, Čj, Hv, Pč	Aj, M, Vv, Tv, Čj, Hv, Vl, Př, Pč
- sociální rozvoj	Aj, Čj, M, Prv, Vv, Hv, Tv	Aj, Čj, M, Hv, Tv	Aj, M, Prv, Vv, Hv, Tv, Čj	Aj, Tv, Čj, Vl, Př	Aj, Tv, Čj, Hv, Vl, Př, Inf
- morální rozvoj			M	Aj, Tv, Př	
Výchova demokratického člověka					
- občanská společnost a škola	Čj, M, Tv	Aj, M, Tv	M, Tv		Aj, Tv
- občan, občanská společnost, stát		Prv	Pč	M, Vl	Tv
- formy participace občanů v pol. životě				Vl	
- principy demokracie				Vl	Vl
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech					
- Evropa a svět nás zajímá	Aj	Aj	Aj	Aj, M	Aj, Vv, Čj, Vl
- objevujeme Evropu a svět			Aj	Aj, Hv	Aj, Hv
- jsme Evropané					Vl
Multikulturní výchova					
- kulturní diferenciac	Prv	Aj, Čj, Vv	Aj, Prv		Vv, Vl
- lidské vztahy	Prv	Vv	Aj, Vv	Aj	Vv
- etnický původ			Aj, Prv	Pč	Pč
- multikulturalita		Vv	Aj		Vl
- princip sociálního smíru, solidarity					Aj
Environmentální výchova					
- ekosystémy	Prv	Vv	Prv	Aj	Př
- základní podmínky života		Pč	Prv	Aj, Př	Př
- lidské aktivity, životní prostředí	Prv, Vv	M, Prv, Vv	Aj, M, Prv	Aj, Čj, Př, Pč	M, Vv, Hv, Vl, Př
- vztah člověka k prostředí	Vv, Tv	Vv, Tv	Pč, Tv	Vv, Hv, Vl	Vl, Př, Pč
Mediální výchova					
- kritické čtení			Čj	Čj	Čj
- interpretace vztahů med. sdělení a reality				Aj, Vv, Čj	
- stavba mediálních sdělení				Čj	Čj
- vnímání autora mediálního sdělení				Čj	
- fungování a vliv médií ve společnosti	Čj, Vv	Čj, Tv	Vv, Tv	Hv	Hv
- tvorba mediálního sdělení				Aj, Čj	Čj, Inf
- práce v realizačním týmu				Čj	

4 UČEBNÍ PLÁN

4.1 Učební plán 1. – 5. ročník

Celkem povinně hodin na 1. stupni								118
Oblasti	Předměty	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	5. roč.	Součet	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	7+1	6+2	6+2	7+1	7+1	33+7	40
	Anglický jazyk	+1	+1	3+1	3+1	3+1	9+5	14
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	4	4	20	20
Informační a komunikační technologie	Informatika	+1	+1	+1	+1	1	1+4	5
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	12	12
	Vlastivěda	-	-	-	1	1		
	Přírodověda	-	-	-	2	2		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	5
Celkem		18+3	17+4	20+4	23+3	24+2	102+16	118
		21	21	24	26	26	118	118
Minimální týdenní hodinová dotace		18	18	22	22	22		
Maximální týdenní hodinová dotace		22	22	26	26	26		

- 1) Disponibilní hodiny jsou uvedeny se znaménkem +.
- 2) Výuka plavání probíhá v rámci Tv ve všech ročnících.

5 CHARAKTERISTIKA OBLASTÍ A PŘEDMĚTŮ ŠVP

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

Hlavní cíle:

Žák dokáže správně zformulovat svoje myšlenky do náležitého projevu ústního či písemného (stylisticky, pravopisně bezchybného), pochopitelného pro posluchače či čtenáře, umí o svých názorech diskutovat, umí logicky argumentovat.

Žák dokáže pochopit myšlenky projevu ústního či písemného, předneseného či sepsaného někým jiným, dokáže o těchto myšlenkách vhodně diskutovat.

Žák dokáže emocionálně a esteticky vnímat slovesná umělecká díla.

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v předmětech český jazyk a cizí jazyk.

5.1.1 Český jazyk

Daný předmět vyučujeme od prvního do pátého ročníku. Časová dotace se v jednotlivých ročnících je na stejné úrovni. Využíváme jedné až dvou disponibilních hodin/ ročník.

Předmět je formálně členěn na tři okruhy – jazykovou výchovu, slohovou a komunikační výchovu a čtení. V 1. až 5. ročníku je začleněno psaní jako součást vyuč. hodin. Při výuce klademe důraz předně na rozvoj komunikačních schopností, tvůrčí činnost, spolupráci a umění učit se. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni číst s porozuměním, dále porozumět informacím a pracovat s nimi, vnímat umělecká díla a získávat vztah k umění, používat jazyk v podobě mluvené i psané.

Upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina, zařazujeme krátkodobé i dlouhodobé projekty.

Jako stěžejní metody volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci dětí, vlastní aktivitu a tvořivost, utřídění informací a hledání jejich souvislostí, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů.

5.1.2 Cizí jazyk (Anglický jazyk)

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

První cizí jazyk – angličtina je vyučován od 1. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Od třetího ročníku 4 hod. týdně.

Třídy se dělí obvykle na vnitřně diferencované jazykové skupiny.

Cílem výuky je získávání zájmu o cizí jazyk a utváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu, osvojení jazykových znalostí a dovedností a aktivní využití komunikace v cizím jazyce, získání schopnosti číst s porozuměním, číst přiměřené texty v daném jazyce, porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí, poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání nejdůležitějších informací, práce s informacemi, pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respekt, tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů. Žáci na konci vzdělávacího procesu dosahují jazykové úrovně A1 v cizím jazyce podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Vyučování cizích jazyků probíhá v těsné návaznosti na český jazyk, vlastivědu, hudební, výtvarnou, dramatickou výchovu i matematiku.

Při výuce cizích jazyků klademe důraz především na následující životní kompetence – pochopit důležitost komunikovat v cizím jazyce, využívat dovednosti navázat kontakt, nebát se mluvit cizojazyčně.

Převládajícími metodami výuky jsou samostatná, skupinová a projektová práce. Na výuku v běžných vyučovacích hodinách navazují akce vztahující se k předmětu – např. návštěvy divadelních představení, filmů, výstav, kontakty s rodilým mluvčím a mezinárodní výměnné pobyty se společnými projekty.

5.2 Matematika a její aplikace

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace v základním vzdělávání je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Umožňuje zjednodušení rozumového poznávání přírodních zákonitostí pomocí matematických symbolů. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním od 1. do 5. ročníku a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Obsah vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace se realizuje v předmětu Matematika.

5.2.1 Matematika

Předmět Matematika je vyučován od prvního do devátého ročníku. Časová dotace předmětu – viz učební plány. Základní učivo je rozšiřováno v disponibilních hodinách cvičení a seminářů z matematiky. Výuka je především realizována v domovských učebnách na prvním i druhém stupni. V rámci celé školní docházky využíváme učebnu informatiky a mnohá cvičení probíhají i v přírodě.

Rozvíjíme vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, analyticko-syntetické myšlení, logiku, tvořivost a schopnost řešit problém. Ve vyučovacím procesu využíváme skupinové a projektové formy i práci frontální.

Předmět je členěn na práci s číslem a početní operace (první stupeň), dále geometrii v rovině a prostoru, závislosti, vztahy a práci s daty, nestandardní aplikační úlohy a řešení problémových úloh. Při vyučování se zaměřujeme především na rozvoj životních kompetencí – učit se, spolupracovat, zodpovědnost, tvořivost, umět náležitě komunikovat a řešit problém.

Soustavně zařazujeme činnosti, při kterých žáci aplikují matematické dovednosti při řešení životních situací.

5.3 Informační a komunikační technologie

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Základem práce s informacemi se rozumí čtení s porozuměním, orientace v číselné řadě a v abecedě, vyhledávání v atlasech a ve slovnících a další dovednosti, které žáci získávají již na počátku své cesty za vzděláním. Čtenářská gramotnost je tak základem práce s informacemi.

Informační technologie se potom stávají významným pomocníkem.

Obsah vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se realizuje v předmětu informatika a ve volitelném předmětu seminář informatiky.

Žáci mohou pracovat s informačními technologiemi – v domovských třídách. Záměrem je, aby v jednotlivých předmětech mohli procvičovat, získávat informace – znalosti a dovednosti pomocí počítačů v běžných vyučovacích hodinách. Ve školní družině je pro žáky školy přístupná jak knihovna, tak i učebna přenosné notebooky či počítače v jedné z učeben.

5.3.1 Informatika

Předmět je vyučován v prvním až pátém ročníku v časové dotaci 1 hod. týdně. Informatika se vyučuje v jedné z učeben i na přenosných zařízeních (notebooky, tablety).

Obsahem výuky jsou informační a komunikační technologie. Získané znalosti a dovednosti žáci využívají ve všech ostatních předmětech při vyhledávání, zpracování a prezentování informací.

V předmětu klademe důraz na životní kompetence: tvořivost, práci s informacemi a jejich prezentaci, řešení problémů a zodpovědnost.

Používanými metodami a formami výuky jsou frontální, skupinové a projektové vyučování.

5.4 Člověk a jeho svět a Člověk a příroda

Ve svém vzdělávacím obsahu současně přibližuje „svět společnosti“, přírodní zákonitosti i hodnoty zdravého životního stylu žákům 1. stupně základní školy. Tato oblast je obsažena v předmětech prvouka, přírodověda a vlastivěda. Na druhém stupni daná oblast zahrnuje předměty fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis a zároveň se promítá i do ostatních vzdělávacích oblastí a do celého života školy. Svým činnostním a badatelským charakterem výuky předměty umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje široký okruh otázek spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší porozumění a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na tomto poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

5.4.1 Prvouka

Předmět je vyučován v prvních třech ročnících v časové dotaci 2 hodiny týdně. Součástí předmětu jsou vlastivědně-humanitní část (dějepisné, zeměpisné a etické učivo) a přírodovědná část (fyzikální, astronomické a ekologické zákonitosti). Při výuce částečně realizujeme obsah dramatické výchovy, českého jazyka – slohu, matematiky, výtvarné výchovy a světa práce.

Na prvouku ve čtvrtém ročníku navazuje vlastivěda a přírodověda, na druhém stupni od šestého ročníku potom zeměpis, přírodopis, dějepis, fyzika a občanská výchova, od osmého ročníku chemie.

Mezi převládající životní kompetence patří: řešení problému, umět komunikovat, vyslechnout názor jiného, nacházet nenásilné cesty k řešení problémů.

K nejčastějším metodám a formám patří principy činnostního učení – skupinové vyučování, projektová výuka, vycházky, exkurze, vše s důrazem na žakovu autoevaluaci, vyhledávání a práci s informacemi.

Nadaní žáci vyhledávají nadstavbové informace, žákům se SPU zadáváme úkol přiměřený jejich schopnostem, při skupinové práci rozdělujeme role.

Na běžnou výuku ve vyučovacích hodinách navazují různé akce, jako jsou např. návštěvy ústavů a institucí, exkurze, projekty, divadelní představení, pobytové akce, setkávání a akademie.

5.4.2 Přírodověda

Předmět je vyučován 2 hod. týdně ve čtvrtém a pátém ročníku. Program předmětu staví na elementárních znalostech, které žáci získali v prvouce i dalších předmětech (prvouka,

matematika, český jazyk a literatura, ...) a současně vybavuje žáky základními vědomostmi pro předměty přírodopis, fyzika a chemie (II. stupeň ZŠ). Základní znalosti a dovednosti přírodovědy slouží i pro další předměty – například pro svět práce. Každé téma je propojeno se znalostmi a dovednostmi z oblasti výchovy ke zdraví.

Součástí předmětu je část zabývající se nejobecnějšími pojmy, jejich porozuměním a dovedností správně je používat – aplikovat je. Další část předmětu je založena na činnostním – tvořivém učení, praktických pokusech a na pozorování.

Mezi převládající životní kompetence patří řešení problému, umět formulovat své názory.

K nejčastějším metodám a formám patří kooperativní a projektová výuka, vycházky, exkurze spojené s pozorováním. Důraz klademe na schopnost popisovat pozorované a vyhledávat informace z různých dostupných zdrojů.

5.4.3 Vlastivěda

Předmět je vyučován 1 hodinu týdně ve čtvrtém a pátém ročníku. Součástí předmětu je dějepisná část s učivem o etice a chování lidí a zeměpisná část, které jsou součástí oblasti Člověk a společnost, dále fyzikálně-zeměpisná část, která spadá pod oblast Člověk a příroda. Při výuce částečně realizujeme obsah dramatické výchovy, českého jazyka – slohu, matematiky, výtvarné výchovy a světa práce.

Nejčastěji je výuka realizována prostřednictvím následujících metod a forem – skupinové vyučování, projektová výuka, vycházky, exkurze, vše s důrazem na žákovu autoevaluaci, vyhledávání a práce s informacemi.

Péče o nadané žáky spočívá ve vyhledávání nadstavbových informací (encyklopedie, internet), žákům se SPU zadáváme úkol přiměřený jejich schopnostem, při skupinové práci rozdělujeme role.

Na výuku ve vyučovacích hodinách navazují různé akce, např. návštěvy institucí, exkurze, výstupy projektů, divadelní představení, setkávání,.

5.5 Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence jako neoddělitelnou součástí každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky. V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími předměty hudební výchova a výtvarná výchova, kterou zařazujeme do všech ročníků. Má své přesahy do dalších předmětů oblastí Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Jazyk a jazyková komunikace.

5.5.1 Hudební výchova

Předmět se vyučuje ve všech ročnících a v časové dotaci 1 hodina týdně.

Vyučování probíhá na druhém stupni ve specializované učebně hudební výchovy. Na prvním stupni jsou učebny vesměs vybaveny přenosnými hudebními nástroji a odpovídající audiovizuální technikou k reprodukci poslechové skladeb. Cílem je rozvíjení hudebnosti, hudebních schopností a dovedností žáků a získání vztahu k hudbě a umění. Rozvíjí se ve čtyřech hlavních činnostech – vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechové.

Těsná vazba vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu hudební výchova je patrná s některými tématy vzdělávacích oblastí Člověk a zdraví (pohyb, tanec), Jazyk a jazyková komunikace (texty písní, rytmičtá slova). Člověk a společnost (zařazení hudebních stylů v historických souvislostech, společenský úkol hudby a umění, atd.).

V hudební výchově klademe důraz především na tyto životní kompetence – komunikace hudbou, citové vnímání, význam kulturních tradic.

Základní formou realizace je vyučovací hodina, kromě toho jsou realizovány různé akce, např. vystoupení, žákovská vystoupení, hudební kroužky, návštěvy koncertů, divadelních představení apod.

5.5.2 Výtvarná výchova

Předmět je vyučován v 1. až 3. ročníku 1 hodinu týdně, ve 4. až 5. ročníku 2 hodiny týdně. Na vyučování probíhá převážně v domovské třídě. Někteří žáci se také mohou účastnit nepovinného kroužku "Keramika" vedeného externím odborníkem.

Obsah učiva výtvarné výchovy souvisí s náplní prakticky všech předmětů. Dějiny vývoje estetického ideálu pomáhají pochopit historii, výtvarné cítění motivuje žáka při jeho vlastní

práci a rozhodování, estetický názor hraje roli při formování hodnotového žebříčku. Průřezová témata rozvíjená ve výtvarné výchově pomáhají žákům ujasnit si, co je pro ně, jako budoucí občany, hodnotné a žádoucí, pomáhá budovat mosty pochopení mezi různými kulturami. Učí hledat krásu v neponičené přírodě i střízlivě hodnotit působení sdělovacích prostředků. Na výtvarnou výchovu navazují předměty oblasti Člověk a svět práce. Výtvarná výchova též připravuje půdu pro porozumění humanitním oborům. Z životních kompetencí je nejčastěji rozvíjena tvořivost a citlivost, kde se soustředíme na schopnost vcítění a porozumění. Další funkcí výtvarného díla je vyjádření sebe sama, tedy rozvíjíme kompetenci komunikační. Dále je podporována kompetence žít zdravě ve smyslu duševní hygieny. Výtvarnou výchovu chápeme jako důležitý faktor podílející se i na udržování psychického zdraví. Činnostní složka výtvarné výchovy podporuje schopnost řešit problém, spolupracovat i učit se. Ze všeho nejvíce nám ale jde o schopnost svobodně se vyjadřovat a hlavně vnímat, co nám chtějí „naznačit“ druzí. Některé oborové výstupy naplňují řadu kompetencí, za převládající přesto pokládáme citlivost, komunikaci a tvořivost. Klademe důraz na co nejmenší verbalizování, chceme, aby žáci pokud možno vše viděli a mohli cítit. Pracujeme s projekty a projektovými bloky. Střídáme práci ve skupinách s individuální činností. Dbáme, aby každý programový celek byl zhodnocen vyučujícím i samotnými žáky. Vedeme žáky k zamýšlení nad motivační a emocionální hodnotou jejich práce.

5.6 Člověk a zdraví

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, zdravotně preventivní chování, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví základním předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování rozvoje a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se realizuje v souladu s věkem žáků v předmětu tělesná výchova. Zároveň prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na oblast Člověk a jeho svět, která je zapracována do oblastí Člověk a společnost, Člověk a příroda a Člověk a zdraví a která současně přibližuje „svět společnosti“, přírodní zákonitosti i hodnoty zdravého životního stylu žákům 1. stupně základní školy. Tato oblast je obsažena v předmětech prvouka, přírodověda a vlastivěda. Žáci si upevňují činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv. Z Etické výchovy se vlastní žáci především vztahy mezi lidmi, uvědomují si formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života, rizika ohrožující zdraví, jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj.

5.6.1 Tělesná výchova

Předmět tělesná výchova je vyučován na prvním stupni ve všech ročnících v časové dotaci 2 hodiny týdně.

Převažující formou realizace je vyučovací hodina. Kromě toho je obsah předmětů realizován v blocích – kurzy: plavání, sportovní soutěže a školy v přírodě. Výuka probíhá v pohybové učebně, obecním sálu, na hřišti, školní zahradě, v bazénu atd. Cílem je získat kladný vztah k fyzickým aktivitám a sportu, vytvářet návyky zdravého životního stylu vedoucí k progresivnímu utužování zdraví a zdravého životního stylu vůbec. Dále pak dodržování sportovní etiky, pravidel a jednání fair-play.

Dětem se zájmem o sport a nadaným sportovcům nabízíme zapojení do kroužků, sportovních her a doporučením k dalšímu rozvoji ve sportovních klubech.

5.7 Člověk a svět práce

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při rozhodování o dalším profesním zaměření. Vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého základního vzdělávání, a to od prvního do devátého ročníku. Vzdělávací obsah je rozdělen na prvním stupni na čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, práce montážní a demontážní, pěstitelské práce, příprava pokrmů a do šesti tematických okruhů na druhém stupni, práce s technickými materiály, práce montážní a demontážní, pěstitelské práce a chovatelství, provoz a údržba domácnosti, příprava pokrmů, svět práce. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Vzdělávací obsah je realizován v předmětu pracovní činnosti.

5.7.1 Pracovní činnosti

Předmět vyučujeme od prvního do devátého ročníku. Časová dotace předmětu na prvním stupni je v 1. až 5. ročníku 1 hodina týdně.

Výuka na prvním stupni probíhá v kmenových třídách, na školní zahradě a v přírodě.

Při výuce klademe důraz předně na rozvoj tvořivosti, manuální zručnosti, výchovy ke zdraví, dodržování pravidel společenského chování, komunikaci i spolupráci. Předmět směřuje k tomu, aby si žáci osvojili dovednosti důležité pro jejich další život.

Jako stěžejní metody volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci dětí, vlastní aktivitu a tvořivost, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů, utřídění informací a hledání jejich souvislostí.

5.8 Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů

Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů a rozpracování učiva do ročníků je součástí ŠVP a vzhledem k rozsahu je uveden v samostatných souborech, které jsou přístupné veřejnosti v kanceláři školy v tiskové podobě a na internetových stránkách školy v elektronické podobě.

5.8.1 Průřezová témata

K propojování životních – klíčových kompetencí a významných oborových kompetencí dochází právě v průřezových tématech. K realizaci konkrétních výstupů jednotlivých průřezových témat dochází jak v konkrétních tématech a aktivitách jednotlivých předmětů, tak zcela samozřejmě při každodenním životě školy. Mohou vznikat různé projekty nebo jen nepatrné činnosti, které vytváří přátelské prostředí ve škole. Účinnost výchovného působení průřezových témat je posilována využíváním dalších vhodných příležitostí, se kterými se žáci setkávají mimo školu (např. filmových a divadelních představení, televizních a rozhlasových pořadů, výstav, exkurzí, besed atd.)

V etapě základního vzdělávání vyčleňujeme tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

5.8.1.1 Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Smyslem průřezového tématu je pomáhat každému žákovi utvářet životní dovednosti jako samostatnost a schopnost se rozhodovat, spolupracovat s druhými, poznávat lidi, odmítat manipulaci, ...

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že žáci se dovednostem učí sami na sobě, na konkrétní žakovské skupině a učivem se stávají více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

5.8.1.2 Výchova demokratického občana

Průřezové téma Výchova demokratického občana má interdisciplinární a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje hodnotový fenomén reprezentující syntézu hodnot spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Občanskou gramotností rozumíme „orientaci ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti“, přičemž tato orientace není samoúčelná, ale má vyústit ve způsobilost konstruktivně řešit problémy. To znamená řešit problémy se svou lidskou důstojností, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, se znalostí a dovedností uplatňovat zásady slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

5.8.1.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi. Tu je třeba chápat jako princip prostupující celým základním vzděláváním, který podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Podstatnou součástí evropské dimenze v základním vzdělávání je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i při rozhodování o svém budoucím osobním životě.

Průřezové téma rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Průřezové téma prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

5.8.1.4 Multikulturní výchova

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur – tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak budou moci žáci lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků – příslušníků minorit. Takové klima přispěje ke vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

5.8.1.5 Environmentální výchova

Průřezové téma Environmentální výchova v základním vzdělávání vychází z komplexního pojmání vztahu člověka k životnímu prostředí, za něž je považováno vše – od nejbližšího okolí po biosféru planety. Propojuje tak hlediska přírodovědná, sociální, technicko-ekonomická i estetická.

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince.

Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Ne-škůdce přírody je obyčejný člověk, který je řádným občanem dodržujícím zákony a který současně ví, jak se v přírodě pohybovat a objevovat její krásno či zajímavosti.

5.8.1.6 Mediální výchova

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí základní poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců.

Uplatnění jednotlivce ve společnosti vyžaduje schopnosti umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což se stále více rovná schopnostem zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z médií – zatím především z tisku, rozhlasu a televize, ve stále větší míře však i z „nových“ médií, která se stávají součástí veřejné komunikace (elektronické deníky a časopisy apod.). Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médií nabízena, mají velmi nestejný charakter, vyznačují se velmi svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu. Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře a fungování), jednak získání dovedností podporujících sebevědomé, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro

naplnění nejrozumnějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Začlenění průřezových témat je uvedeno v kapitole Charakteristika ŠVP (3.4).

6 HODNOCENÍ ŽÁKŮ

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Klíčovou roli mezi všemi evaluačními činnostmi zaujímá ve ŠVP hodnocení a klasifikace žáka učitelem. Přímo v průběhu výchovně vzdělávacího procesu poskytuje učitel žákovi nezbytnou zpětnou vazbu a pravdivý obraz o tom, s jakým úspěchem se mu daří dosahovat dílčích konkretizovaných výstupů, vedoucích ke klíčovým kompetencím.

Na naší škole upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při prověřování vědomostí, ale v celém procesu učení. Při výuce žáky co nejvíce chválíme, dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Pomáháme žákům předcházet chybám, dodáváme jim důvěru v jejich schopnost předkládané učivo dobře zvládnout a povzbuzujeme je. S žáky jednáme tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor. Pozitivně přijímáme i nesprávné závěry žáků, dáváme jim prostor pro otázky, trpělivě žákům odpovídáme a věnujeme jim individuální pozornost. Pomocí často zařazované činnostní zpětné vazby zjišťujeme případné nedostatky žáků hned v zárodku a průběžně je odstraňujeme.

Na chyby upozorňujeme žáky včas, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně.

Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opožděnému hodnocení. Dbáme, abychom v žácích nevytvářeli pocit, že si nemohou ve svých úsudcích věřit nebo že jsou horší než jejich spolužáci. Umožňujeme průběžně žákům poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle její závažnosti. Žáky vedeme přes sebehodnocení a samokontrolu k dovednosti něco provést dokonale – bez chyby – a v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáka k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole své práce, k sebezpoznání svých schopností.

Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěrů, oceňujeme jejich nápady. Každé upozornění na klady určitých žáků, pomáhá odstraňovat drobné nedostatky druhých žáků. Pozitivně laděná průběžná hodnocení a prožité pocity úspěchu při činnostech motivují žáky k učení, posilují jejich sebedůvěru a vedou je k vnitřnímu uspokojení. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a na dobré osvojení učiva žáky. Směřujeme k tomu, aby v době písemných nebo ústních hodnocení žáků, zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně. Ústní i písemné hodnocení, stejně jako slovní hodnocení a

klasifikace mají v 1. období základního vzdělávání funkci především výchovnou a motivační. Žáci jsou o způsobech a kritériích hodnocení informováni a uvědomují si, čemu se učí a proč, vědí přitom, jaké činnosti zvládli, vědí, co umí, co se po nich požaduje, z čeho mohou být zkoušeni. Velmi často proto také ústní nebo písemné zkoušení sami vyžadují. Prověřování vědomostí pro ně není stresovou situací nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít svých poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek posiluje jejich sebedůvěru a motivuje je pro další činnosti a poznávání.

Pozitivní výsledky třídy při prověřování učiva posilují i sebevědomí učitele, vedou k zamyšlení nad způsoby práce, kterými byly dobré výsledky dosaženy. Naplňují vnitřním uspokojením. Pocit uspokojení a radosti dodává chuť do další práce, přenáší se na žáky i na

jejich rodiče. Učitelé se stávají uznávanými profesionály ve svém oboru, jejich práce je ceněna zákonnými zástupci žáků. Hodnocením práce svých žáků hodnotíme i svoji schopnost něčemu dobře naučit a výchovně na žáky působit.

Klasifikace se řídí legislativními normami, které jsou stanoveny především zákony, vyhláškami, nařízeními a ty určují podobu vysvědčení. V prvním ročníku se nepoužívají známky ani v průběhu školního roku, ani na vysvědčení. Žáci jsou hodnoceni slovně. Ve druhém ročníku se citlivě přechází na známky, zdůrazňuje se kladná motivační úloha pěkných známek. Dále se pak hodnotí klasickými známkami.

Od pojmu klasifikace odlišujeme pojem hodnocení. Hodnocení tvoří velmi důležitou součást vyučování. Co a jak se hodnotí, ovlivňuje to, co a jak se žák učí, resp. jak pracuje. Ve všech předmětech s ohledem na věkové zvláštnosti a specifčnost těchto předmětů platí tyto zásady: Metody hodnocení odpovídají jasně stanoveným účelům, cílům. Je využívána vhodná škála hodnotících postupů. Je vytvořen efektivní způsob zaznamenávání a sumarizace hodnotících informací tak, aby informace o výsledcích přinášely učitelům, žákům i rodičům přehled o tom, jak se žákovi daří zvládat klíčové cíle, jaké má potíže a jaký by měl být další postup. K tomuto byla zavedena na druhém stupni elektronická žákovská knížka, kam vyučující výsledky žáků zaznamenávají okamžitě a rodiče tak mají možnost se dozvědět výsledky práce a znalost klíčových kompetencí co nejrychleji. Tato klasifikace se stává vysoce funkční.

Důležitou součástí hodnocení je také hodnocení chování a kázně žáků. Zvláště v této oblasti je velmi důležitý systém pochval a odměňování jako motivujícího a pozitivního aspektu školního života. Aby pochvala a poznámka byla funkční, musí se jí zákonný zástupce dítěte dozvědět co nejdříve. K tomuto účelu také poslouží velmi dobře elektronická žákovská knížka.

Slovní hodnocení jako jednu z forem evaluační činnosti využíváme na naší škole již několik let. Po zkušenostech s tímto způsobem hodnocení od první do třetí třídy ve všech předmětech nebo pouze u předmětů s převažujícím výchovným zaměřením, jsme setrvali u slovního hodnocení v prvním ročníku.

Slovní hodnocení je vhodné využívat všude tam, kde jsou do plánu školy zařazeny aktivity směřující k rozvoji individuálních vlastností a schopností žáků, zaměřené na samostatné řešení problémů, na rozvoj jejich individuálních postojů, kreativitu apod. Výsledky práce žáků pak není možné zařadit do pěti stupňů klasifikační stupnice.

V prvním ročníku je dále nezastupitelným přínosem způsob seznamování žáka s jeho pokroky, které učinil za určitou dobu. Učitel má jedinečnou možnost hodnotit každé dílčí zlepšení. Žák je srovnáván pouze sám se sebou, a proto je možné posoudit, jak se jeho aktuální výkony změnily v porovnání s minulými výkony. Zároveň poskytuje citlivou informaci žákovi i jeho rodičům o míře školních úspěchů, o okolnostech vedoucích k jejich dosažení i jejich chování. Nabízí i možnosti, jakým způsobem případné problémy řešit nebo dosahovat ještě lepších výsledků.

Slovní hodnocení může na rozdíl od tradičního známkování obsahovat vždy alespoň částečně pozitivní motivaci. (pochvalu za zlepšení v určité činnosti, za pomoc spolužákovi, za vyzdobu třídy, pěkné chování ke kamarádům – možnosti jsou téměř neomezené).

Tento způsob evaluace navíc zahrnuje postoje žáků, jejich úsilí a snahu. Proto nejvíce prospívá problémovým a úzkostným žákům, kteří mají vzhledem ke svým schopnostem reálnou perspektivu úspěchu a nejsou neustále vystavováni stresu ze získání špatné známky.

Aby slovní hodnocení bylo srozumitelné, musí učitel používat stále stejná kritéria. Seznámí s nimi rodiče na začátku hodnoceného období. Volba přesných formulací k popsání žákovy osobnosti, jeho vlastností, schopností, předností, nedostatků a výsledků jeho práce nutí učitele mnohem více o dítěti přemýšlet, studovat odbornou literaturu.

Žáci jsou hodnoceni během celého školního roku podle kritérií, která na začátku roku stanoví třídní učitel. Důležitou roli hrají osobní setkávání pedagogů se zákonnými zástupci, kde jsou podávány informace obsáhlejší. Zákonní zástupci mohou po dohodě s třídní učitelkou navštívit výuku, aby sami viděli své děti při práci i v životních situacích mezi spolužáky, v jiném než domácím prostředí. Pololetní a závěrečné vysvědčení je psáno formou dopisu žákovi, který mu učitelka v prvním pololetí přečte.

Učitel je vždy schopen převést slovní hodnocení do pětistupňové klasifikační stupnice v případě žákova stěhování apod. V druhém ročníku přistupujeme ke klasifikaci velmi citlivě, doplňujeme známky slovním ohodnocením, neustále převažuje kladné motivační hodnocení s upozorňováním na nedostatky a chyby.

6.2 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- V jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky. Jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit. Žáky upozorňujeme, jaké činnosti nebo pokusy budou provádět, o čem budeme hovořit.
- Žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti.
- Žákům důvěřujeme a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění. Díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli. Takto vedení žáci nemají potřebu podvádět – podvádění pro ně ztrácí smysl, jelikož nevede ani k prožití pocitu úspěchu ani k cíli, kterým je dosahování co nejlepších výsledků.
- Žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají (například „hvězdičkou“). Na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problémů a nejasností.
- Používáme činností přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení. Žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva již ovládají.
- Žákům umožňujeme vyjadřovat své myšlenky, názory a prezentovat své vědomosti. Nejdříve dáváme příležitost projevit se žákům, kteří se v daném učivu orientují jako první. Na jejich příkladu si ostatní žáci nejlépe uvědomí vlastní stupeň poznání.
- K sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, až je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá.
- Předkládáme žákům ukázky správně vypracovaných úkolů různé obtížnosti a upřesňujeme, co požadujeme na výborné ohodnocení a co je hodnoceno již jako chvalitebně. Žáci potřebují vědět, jakou náročnost úkolů mají k určitým ohodnocením zvládat. Stejně stanovíme ukazatele při hodnocení písemném bez klasifikačních stupňů. Žák potom ví, k čemu ve svém snažení směřuje, a je mu tak dána možnost sebehodnocení.
- Dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení.

6.3 Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení

Před zadáním jakékoli prověrky nebo testu zvažujeme, zda:

- má hodnotit naučení určitým poznatkům,
- má diagnostikovat učební problémy.

U otázek, úloh, testů, diktátů aj., uváděných v učebnicích, předem posuzujeme jejich vhodnost pro žáky určité třídy. Při vymýšlení otázek nebo při úpravě jejich znění je vhodné, aby je překontroloval ještě jiný učitel, a to kvůli porozumění formulaci otázek žákem i kvůli posouzení jejich jednoznačnosti. Dbáme na to, aby znění úkolů a otázek bylo jasné, aby při zjišťování vzdělávacích výsledků nedocházelo k záměně nepochopení zadání za neznalost.

Při prověřování vědomostí:

- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučili;
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno;
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené, tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku mohli dobře porozumět, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se již s podobným úkolem někdy setkali;
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí;
- písemnou práci na závěr určitého celku nezasíláme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi;
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách;
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal, a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků;
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru.

Každý žák je vybaven více či méně odlišnými individuálními předpoklady pro učení, jako jsou nadání, úsudek a píle. Za pomoci činnostních přístupů, diferenciací a v neposlední řadě pozitivního hodnocení se snažíme v 1. období vzdělávání dosáhnout toho, aby všichni žáci zvládali základní učivo výborně. Při klasifikačním způsobu hodnocení je pak mezi žáky určitý rozdíl hlavně ve známce výborně. Někteří žáci při činnostech a samostatném plnění úkolů prokazují mnoho schopností např. aplikovat, objevovat, provádět analýzu aj., některým naopak trvá déle, než dojdou k zvládnutí učiva na výbornou a nemají zatím možnost se příliš v dalších schopnostech projevit. Obě skupiny žáků je třeba hodnotit známkou výborně. V takových případech je nejlepším osvědčeným způsobem kombinovat známku výborně s pozitivním slovním hodnocením, které krátce a jasně vyjádří projevené schopnosti nadaného žáka. Znamky výborně se tím od sebe odliší.

6.4 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných je řešeno individuálně podle typu problému v návaznosti na kapitolu 3.2. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.

6.5 Cíle hodnocení žáků

Cílem školy v 1. období základního vzdělávání je podněcovat žáky k výše uvedeným dovednostem. Usilujeme o to, aby pokud možno všichni žáci pochopili a osvojili si učivo určené pro toto období výborně nebo jen s malými nedostatky, tedy chvalitebně. Je to významný předpoklad pro úspěšné vytváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků v dalších obdobích základního vzdělávání.

Klasifikace spojená se slovním hodnocením patří mezi inovační způsoby hodnocení žáků a na naší škole se prakticky osvědčila. Pozitivní kombinovaná klasifikace patří mezi specifické rysy tvořivých škol.

6.6 Právní předpisy k hodnocení

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), § 51 – 53

Vyhláška č. 48/2005 o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, § 14 – 16 (novelizovaná vyhláškou č. 256/2012 Sb.)